

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W FCA-GROUP BANK POLSKA S.A.

Spis treści

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej	3
II. Role organów Banku	3
III. Trzy linie obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku	5
IV. Funkcja kontroli	6
V. Umieszczenie, zakres zadań, niezależność jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego	7
VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą	10

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje System Kontroli Wewnętrznej, który dostosowany jest do struktury organizacyjnej Banku. System kontroli wewnętrznej umożliwia sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku, a także jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości oraz jest zorientowany na rozpoznanie i ocenę ryzyka całego Banku, w tym ryzyka związanego z każdą operacją, transakcją, produktem i usługą.

Zadaniem SKW jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizowanie wyznaczonych celów działania Banku, oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do realizacji celów ogólnych Systemu kontroli wewnętrznej, tj.:

- a. skuteczności i efektywności działania Banku,
- b. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- c. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- d. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Jednocześnie Bank wyodrębnia cele szczegółowe SKW powiązane z procesami w Banku i opisane w Matrycy funkcji kontroli.

Wyodrębniając cele szczegółowe Bank każdorazowo bierze pod uwagę następujące czynniki:

- a) zakres i stopień złożoności działalności Banku;
- b) zakres stosowania określonych przepisów prawa, standardów rynkowych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych do których przestrzegania zobowiązany jest Bank;
- c) stopień osiągania planów operacyjnych i biznesowych przyjętych w Banku;
- d) kompletność, prawidłowość i kompleksowość procedur księgowych;
- e) jakość (dokładność i niezawodność) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego;
- f) adekwatność, funkcjonalność i bezpieczeństwo środowiska teleinformatycznego;
- g) strukturę organizacyjną Banku, podział kompetencji i zasady koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami i stanowiskami organizacyjnymi, a także system tworzenia i obiegu dokumentów i informacji;
- h) zakres czynności powierzonych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym oraz ich wpływ na skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Realizacja celów systemu kontroli wewnętrznej zapewniona jest dzięki odpowiedniej organizacji kontroli wewnętrznej w Banku, stosowaniu mechanizmów kontrolnych oraz przyjętym mechanizmom niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

II. Role organów Banku

Rada Nadzorcza Banku – sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej. W tym celu Rada Nadzorcza:

- a) zatwierdza Politykę systemu kontroli wewnętrznej w FCA-Group Bank Polska S.A.;
- b) zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
- c) zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych w ramach systemu kontroli wewnętrznej, obejmujących nieprawidłowości znaczące i krytyczne;
- d) monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, jednostki ds. zarządzania ryzykiem, jednostki ds. audytu wewnętrznego, Zarządu oraz Komitetu Audytu;
- e) dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności całości SKW, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego;
- f) dokonuje nie rzadziej niż raz do roku oceny Funkcji kontroli, z uwzględnieniem wypełnienia przez Zarząd obowiązków związanych z prawidłową realizacją Funkcji kontroli.

Komitety Audytu - odpowiada za:

- a) bieżące monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
- b) monitorowanie stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych oraz terminowości ich wykonywania;
- c) przekazywanie Radzie Nadzorczej opinii oraz rekomendacji w zakresie systemu kontroli wewnętrznej;

Zarząd Banku – jest odpowiedzialny za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej. W szczególności Zarząd:

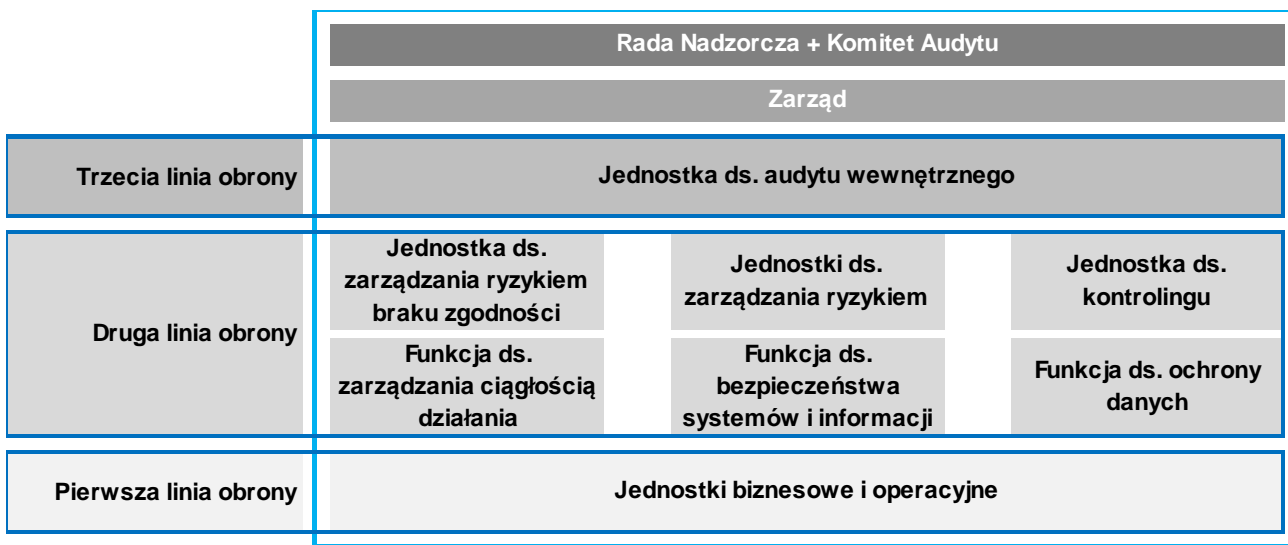
- a) podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwą współpracę wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli jak i z jednostką ds. kontroli ciągłej, jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostką ds. audytu wewnętrznego;
- b) ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz dokonuje okresowej ich weryfikacji;
- c) określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez SKW, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące;
- d) ustanawia zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku;
- e) zapewnia adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych procesach funkcjonujących w Banku;
- f) ustala zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka ponoszonego przez Bank lub które może się pojawić w przyszłości w związku z rozwojem nowych obszarów działalności lub nowych produktów;
- g) ustanawia zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie;
- h) zapewnia funkcjonowanie w Banku Matrycy funkcji kontroli oraz przypisanie odpowiednich zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania;
- i) ustanawia zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego;
- j) wyznacza osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie okresowej weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej;
- k) określa formę dokumentowania przeprowadzanego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz sposób prowadzenia nadzoru nad procesem korygowania stwierdzonych nieprawidłowości;
- l) opracowuje i utrzymuje strukturę organizacyjną, która jest zgodna z przyjętą strategią działalności i która w sposób jasny określa kompetencje i odpowiedzialność oraz relacje podległości poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku;
- m) przeprowadza okresową ocenę efektywności działania jednostki ds. audytu wewnętrznego, m.in. na podstawie protokołów, notatek przygotowywanych przez Kierownika jednostki ds. audytu wewnętrznego, jak również indywidualnych zaleceń i wytycznych KNF oraz audytorów zewnętrznych;
- n) co roku informuje Radę Nadzorczą o sposobie realizacji przypisanych mu zadań z obszaru kontroli wewnętrznej;
- o) zatwierdza kryteria wyboru procesów istotnych;
- p) zatwierdza listę procesów istotnych wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązania z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej.

Członkowie Zarządu nadzorują wprowadzenie i funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w podległych im jednostkach organizacyjnych.

III. Trzy linie obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku

System Kontroli Wewnętrznej zorganizowany jest w Banku w oparciu o trzy linie obrony:

- 1) Pierwsza linia obejmuje stosowanie mechanizmów kontrolnych wbudowanych w dany proces oraz ich monitorowanie i jest realizowana w ramach bieżącego zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku.
- 2) Na drugą linię składa się co najmniej zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w jednostkach organizacyjnych (w ramach procesów), niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie oraz działalność jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności i funkcja kontroli ciągłej.
- 3) Na trzeci poziom składa się działalność jednostki ds. audytu wewnętrznego.

Pierwsza linia obrony

Pierwsza linia obrony realizowana jest przez pracowników operacyjnie zarządzających poszczególnymi obszarami ryzyka w procesach lub etapach procesów realizowanych w Banku, w szczególności w procesach uznanych za istotne. Za realizację Funkcji kontroli w podległych jednostkach organizacyjnych, zgodnie z zakresem ich odpowiedzialności, odpowiadają kierującymi tymi jednostkami.

Jednostki organizacyjne pierwszej linii obrony, są zobowiązane do stosowania i niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, które są określone w regulacjach wewnętrznych Banku.

Druga linia obrony

Drugą linię obrony stanowią:

- a) Zarządzanie poszczególnymi obszarami ryzyka, w szczególności kredytowego, rynkowego, operacyjnego, płynności, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie obrony;
- b) Działania jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- c) Działania jednostki ds. kontroli ciągłej.

Zadania w ramach drugiej linii obrony obejmują wdrażanie mechanizmów kontroli ryzyka (przede wszystkim limitów) i mechanizmów kontrolnych zapewniających przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem, oraz niezależne monitorowanie stosowania mechanizmów kontrolnych (wbudowanych w dany proces lub jego etap) przez pierwszy poziom obrony (tzw. monitorowanie pionowe) oraz monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach tego samego poziomu obrony.

Trzecia linia obrony

Zadaniem jednostki organizacyjnej ds. audytu wewnętrznego, która stanowi trzeci poziom obrony, jest badanie i ocena w sposób niezależny i obiektywny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

W odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, audyt wewnętrzny powinien obejmować ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, odpowiednio na pierwszym i drugim poziomie obrony, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności wybranych do badania mechanizmów kontroli ryzyka stosowanych w ramach tych poziomów obrony. W odniesieniu do systemu kontroli wewnętrznej, audyt wewnętrzny powinien obejmować ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, odpowiednio na pierwszym i drugim poziomie obrony, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności badania mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania w ramach pierwszego i drugiego poziomu obrony.

Jednostka organizacyjna ds. audytu wewnętrznego nie podlega niezależnemu monitorowaniu ze strony jednostek organizacyjnych usytuowanych w ramach pierwszego i drugiego poziomu obrony.

IV. Funkcja kontroli

Funkcja kontroli stanowi element systemu kontroli wewnętrznej Banku, na który składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Funkcja kontroli w Banku realizowana jest w obrębie wszystkich trzech linii obrony, ze szczególnym uwzględnieniem pierwszej linii obrony.

Funkcja kontroli jest dokumentowana przez Bank przy pomocy matrycy funkcji kontroli, która stanowi opis powiązania celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank posiada co najmniej następujące rodzaje mechanizmów kontrolnych dostosowanych do specyfiki Banku:

- 1) Regulacje wewnętrzne rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników poszczególnych jednostek organizacyjnych i stanowisk organizacyjnych;
- 2) Podział obowiązków – rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu mający na celu zapobieganie sytuacjom, w których pracownik kontroluje samego siebie lub istnieje potencjalny konflikt interesów między pracownikami mającymi powiązania personalne (np. poprzez oddzielenie etapu zawierania transakcji od etapów jej rejestrowania i weryfikowania jej prawidłowości albo tzw. kontrolę dwóch par oczu);
- 3) Autoryzacja, w tym zwłaszcza autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych – rozumiana jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu (np. poprzez wprowadzenie obowiązku autoryzacji w systemie informatycznym w procesie zawierania transakcji przekraczających określony poziom);
- 4) System obiegu informacji i raportowania – rozumiany jako zapewnienie dostępu do informacji w terminie i zakresie właściwym do wykonywania zadań, raportowania wykonania zadań wobec przełożonych oraz porównywanie osiągniętych wyników z zamierzonymi celami;
- 5) Uzgadnianie danych – rozumiane jako porównywanie zgodności danych zawartych w różnych źródłach (np. dokumentach, systemach informatycznych, aplikacjach pomocniczych);
- 6) Kontrola dostępu – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego obszaru, systemu, procesu;
- 7) Kontrola fizyczna – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego, fizycznie wydzielonego obszaru w banku (np. poprzez zapewnienie autoryzowanego wstępu, z zastosowaniem karty/kodu, na teren niektórych jednostek lub komórek organizacyjnych banku);
- 8) Proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym – rozumiany jako rejestrowanie i przechowywanie określonych rodzajowo danych wprowadzonych i generowanych w danym systemie;
- 9) Inwentaryzacja – rozumiana jako porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym odnośnie składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia;
- 10) Dokumentowanie odstępstw – rozumiane jako wykaz zarejestrowanych wyjątków w ramach wykonywania określonych czynności wynikających z ustalonych przez bank zasad postępowania;

- 11) Wskaźniki wydajności – rozumiane jako wprowadzanie i stosowanie wskaźników prezentujących stopień wykonania danego celu w określonym czasie;
- 12) Organizacja szkoleń dla pracowników banku;
- 13) Samokontrola – rozumiana jako weryfikacja prawidłowości własnych działań dokonywana przez pracownika w toku wykonywania przez niego czynności operacyjnych (np. weryfikacja poprawności dokumentacji kredytowej lub danych wprowadzonych w odpowiednich polach w systemie informatycznym).

V. Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego

V.1. Jednostka ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku ma charakter formalny dzięki organizacyjnemu i funkcjonalnemu wyodrębnieniu procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, sprawowanemu przez niezależną jednostkę organizacyjną, w oparciu o Statut Banku oraz regulacje wewnętrzne zatwierdzone przez Zarząd i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą.

Jednostka ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności posiada status formalny i jest jednostką niezależną, ze względu na brak okoliczności, które zagrażają bezstronnemu wykonywaniu obowiązków. Niezależność wynika m.in.:

a) w obszarze formalnym:

- z zagwarantowania bezpośredniego dostępu pracowników jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności do Prezesa Zarządu, Członków Zarządu oraz Członków Rady Komitetu Audytu i Członków Nadzorczej Banku,
- z braku zajmowania przez pracowników jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności stanowisk, na których może wystąpić sytuacja konfliktu interesów pomiędzy jego obowiązkami związanymi z zajmowanym stanowiskiem, a jakimkolwiek innymi obowiązkami, które na nim spoczywają,
- z udziału kierującego jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności w posiedzeniach Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu, w przypadku gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności,

b) w obszarze organizacyjno-kadrowym:

- bezpośrednioj podległości jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności Prezesowi Zarządu, któremu nie przyporządkowano kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym w działalności Banku,
- ze szczegółowego trybu kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w jednostce ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności zapewniającym niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiającym zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach,
- z mechanizmów chroniących kierującego jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę,
- z mechanizmów informowania KNF o wszelkich zmianach na stanowisku kierującego jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- z zatwierdzania przez Radę Nadzorczą każdorazowego powoływania na stanowisku kierującego jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- z zatwierdzania przez Radę Nadzorczą każdorazowego odwołania ze stanowiska kierującego jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, po uprzednim wysłuchaniu tej osoby,

c) w obszarze uprawnień:

- z prawa do kontaktowania się z własnej inicjatywy z każdym Pracownikiem Banku,

- z prawa dostępu do wszelkich niezbędnych informacji i danych (w tym poufnych i wrażliwych) oraz do pomieszczeń w zakresie koniecznym do wykonywania zadań w obecności osób odpowiedzialnych za te pomieszczenia oraz prawo dostępu do systemów informatycznych (bez możliwości ingerencji w zasoby systemu) uwzględniających informacje i dane niezbędne do wykonywania zadań,
- z prawa do żądania informacji i danych oraz otrzymywania niezwłocznych odpowiedzi od pracowników i jednostek organizacyjnych posiadających te informacje i dane,
- z prawa do wglądu do wszelkich akt i dokumentów oraz sporządzania kopii, odpisów lub wyciągów oraz do dokonywania oględzin, przeliczeń, pomiarów, w zakresie koniecznym do wykonywania zadań,
- z prawa do żądania informacji i danych oraz otrzymywania niezwłocznych odpowiedzi od pracowników jednostek organizacyjnych posiadających niniejsze informacje i dane, w zakresie koniecznym do wykonywania zadań,
- z prawa do żądania pisemnych oraz ustnych wyjaśnień i oświadczeń oraz otrzymywania niezwłocznych odpowiedzi (bez zbędnych opóźnień) od pracowników Banku, w związku z wykonywanymi zadaniami,
- z prawa do uzyskiwania pomocy od pracowników odpowiednich jednostek organizacyjnych Banku w zakresie koniecznym do wykonywania zadań,

Jednostka ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności odpowiada za operacyjne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, poprzez realizację następujących zadań:

- a) projektowanie i aktualizację regulacji wewnętrznych w obszarze zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- b) ocenę zgodność funkcjonowania Banku z przepisami prawa, regulacjami ostrożnościowymi oraz przepisami wewnętrznymi, jak również przyjętymi przez Bank standardami postępowania,
- c) informowanie jednostek organizacyjnych o zmianach w przepisach prawa i regulacjach ostrożnościowych, standardach postępowania przyjętych w środowisku bankowym, w tym monitorowanie wybranych stron internetowych organów administracji państwowej,
- d) monitorowanie działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne w celu ograniczania zidentyfikowanego ryzyka braku zgodności,
- e) uczestnictwo w procesie opiniowania regulacji wewnętrznych,
- f) ocenę ryzyka braku zgodności w związku z tworzeniem nowych produktów i rozwijaniem nowych modeli biznesowych,
- g) przegląd rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego powiązanych z ryzykiem braku zgodności,
- h) przegląd przestrzegania przez Pracowników *Kodeksu postępowania Grupy FCA Bank*,
- i) przegląd przestrzegania zasad ładu korporacyjnego,
- j) przeprowadzanie regularnych szkoleń w celu rozpowszechniania wśród wszystkich Pracowników zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz doradzanie Pracownikom w tym zakresie,
- k) uczestnictwo w pracach Komitetu ds. Ryzyka Operacyjnego,
- l) koordynowanie współpracy z organami nadzoru w zakresie ryzyka braku zgodności,

V.2. Jednostka ds. audytu wewnętrznego

Jednostka ds. audytu wewnętrznego ma zagwarantowaną pełną niezależność w trakcie prowadzenia działań audytowych, a pracownicy audytu prowadzący audyt są zobowiązani zachować pełny obiektywizm podczas realizacji zadań.

Zapewnienie niezależności jednostki ds. audytu wewnętrznego następuję poprzez:

- a) zatwierdzanie przez Radę Nadzorczą każdej zmiany (powoływanie/odwoływanie) na stanowisku kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego; dodatkowo w przypadku odwołania kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego Rada Nadzorcza podejmuje decyzję po uprzednim wysłuchaniu odwoływanej osoby.

- b) zagwarantowanie bezpośredniego dostępu kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego do Prezesa Zarządu, Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej Banku,
- c) podległość bezpośrednia kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego Prezesowi Zarządu Banku,
- d) ustalenie szczegółowego trybu weryfikacji wynagrodzenia kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego,
- e) nieangażowanie audytorów wewnętrznych w żadne czynności operacyjne oraz odpowiednie umiejscowienie audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej.

Audytor jest niezależny w wykonywaniu zadań i podlega w tym zakresie tylko przepisom prawa, normom etyki zawodowej i standardom audytu wewnętrznego opisanymi w Karcie Audytu .

Kierujący jednostką ds. audytu wewnętrznego decyduje o konieczności poinformowania Prezesa Zarządu i lub Rady Nadzorczej Banku o ujawnionym przypadku naruszenia niezależności lub obiektywizmu. Naruszenie niezależności lub obiektywizmu występuje m.in. w postaci konfliktu interesów, ograniczenia zakresu badania, ograniczenie dostępu do danych, personelu lub ograniczenia zasobów.

Bank stosuje zasadę wyłączenia z zespołu audytowego każdego audytora w przypadku stwierdzenia konfliktu interesów zwłaszcza gdy występują powiązania o charakterze personalnym z pracownikami jednostki audytowanej. Każdy audytor wchodzący w skład zespołu audytowego ma obowiązek poinformowania o konflikcie interesów lub potencjalnym konflikcie interesów Kierującego badaniem/ kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego. W przypadku gdy konflikt dotyczy kierującego jednostką ds. audytu wewnętrznego Zarząd Banku podejmuje decyzję w jaki sposób dane zadanie audytowe zostanie przeprowadzone. W pierwszej kolejności rozpatruje powierzenia kierowania Zespołem audytowym innemu pracownikowi audytu wewnętrznego przy wsparciu niezależnego konsultanta zewnętrznego będącego wysokiej klasy specjalistą w dziedzinie, której dane zadanie dotyczy.

Jeśli zostanie udowodnione, że dane zadanie audytowe zostało zrealizowane przy braku zachowania zasady niezależności i bezstronności musi zostać one wykonane ponownie przez niezależny i bezstronny Zespół Audytowy.

Zadaniem jednostki ds. audytu wewnętrznego jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

W odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem audyt obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności tego systemu na pierwszej i drugiej linii obrony na podstawie wybranych do badania audytowego mechanizmów kontroli ryzyka oraz ich niezależnego monitorowania i przestrzegania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony.

Badaniu i ocenie przez audyt wewnętrzny podlegają wszystkie systemy, procesy, operacje, funkcje i czynności w ramach Banku z częstotliwością uzależnioną od dokonywanej corocznie oceny zidentyfikowanych obszarów ryzyka.

Audyty Wewnętrzny w szczególności dostarcza Władzom Banku niezależnej opinii na temat następujących obszarów działalności Banku:

- a) przestrzegania obowiązujących w Banku instrukcji, procedur i przepisów wewnętrznych,
- b) ryzyka zarządzania, łącznie z przestrzeganiem zasad bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej,
- c) skuteczności ujawniania błędów, uchybień lub innych nieprawidłowości przez pracowników sprawujących kontrolę funkcjonalną oraz podejmowanie skutecznych działań naprawczych i korygujących,
- d) przestrzegania obowiązujących przepisów prawnych, w tym regulacji ostrożnościowych i innych norm zewnętrznych,
- e) dążenia do osiągnięcia celów i realizacji polityki banku, określonych i wymaganych przez Kierownictwo,
- f) kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych,
- g) dokładności i pewności systemu księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
- h) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego,
- i) efektywności wykorzystania dostępnych środków i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku,
- j) oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału odpowiedzialności i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji,

- k) bieżącego analizowania i oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych Banku pod kątem poprawy efektywności działania całego Banku,
- l) ryzyka wynikającego ze zlecenia wykonywania niektórych czynności zewnętrznym firmom,
- m) stanu rzeczywistego w danym miejscu i czasie lub w określonym przedziale czasowym oraz porównywanie tego stanu z normą, wzorcem, przepisem, planem lub innym punktem odniesienia,
- n) przyczyn odchylenia stanu rzeczywistego od bazy porównawczej i określenie ewentualnych skutków dla Banku,
- o) wczesnego ostrzegania przed niepożądanymi zjawiskami oraz identyfikacji nowych obszarów ryzyka;
- p) w ramach wykonywanych audytów opiniowania regulacji wewnątrzbankowych oraz kształtowanie porządku organizacyjnego i dokumentacyjnego w Banku.

Do zakresu zadań jednostki ds. audytu wewnętrznego należy także:

- a) Współpraca z organami nadzoru bankowego, audytorami zewnętrznymi oraz innymi instytucjami, stosownie do obowiązujących przepisów i zaleceń Kierownictwa Banku.
- b) Uczestnictwo w procesie monitorowania realizacji zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego po przeprowadzonych inspekcjach lub wydanych w ramach oceny BION.
- c) Informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wynikach oceny adekwatności i skuteczności procesów zarządzania ryzykiem i efektywności systemu kontroli.

VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą

Adekwatność systemu kontroli wewnętrznej rozumiana jest jako zgodność struktury i zasad funkcjonowania SKW z obowiązującymi wymogami prawnymi i regulacyjnymi oraz dostosowanie systemu kontroli wewnętrznej do rozmiaru i charakteru prowadzonej przez Bank działalności.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej rozumiana jest jako spełnienie celów ogólnych i szczegółowych SKW.

Bank przyjmuje następujące kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej:

- a) Stopień realizacji planów kontroli w ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej;
- b) Zachowanie niezależności - rozdzielenie kontrolującego od wykonawcy czynności kontrolnej przy monitorowaniu poziomym i pionowym;
- c) Ilość i charakter zidentyfikowanych nieprawidłowości znaczących i krytycznych wykrytych w ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej;
- d) Terminowość realizacji środków naprawczych w ramach Systemu Kontroli Wewnętrznej;
- e) Wyniki oceny dokonywanej przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w ramach Badania i Oceny Nadzorczej (BION) według stanu na dzień (wskazać ostatni dzień danego roku);
- f) Informacje przekazane przez biegłego rewidenta w związku z badaniem sprawozdania finansowego;
- g) Zapewnienie niezależności jednostce ds. audytu wewnętrznego i jednostce ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- h) Zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych oraz środków finansowych do skutecznego realizowania zadań i systematycznego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników jednostek wskazanych w pkt. g);
- i) Ilość i kwota strat operacyjnych (trend);
- j) Ilość i rodzaj przekroczeń limitów ustanowionych przez Bank;
- k) Terminowość realizacji rekomendacji wydanych po przeprowadzonych audytach wewnętrznych oraz kontrolach zgodności;
- l) Zakres realizacji Planu Audytu w odniesieniu do kluczowych ryzyk;
- m) Zakres realizacji planu działania jednostki ds. zgodności w odniesieniu do kluczowych ryzyk;
- n) Wyniki niezależnej oceny zewnętrznej działalności audytu wewnętrznego przeprowadzane przez zewnętrzną firmę nie rzadziej niż co pięć lat.

Wyżej wymienione kryteria stosowane są do wszystkich trzech linii obrony systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza dokonuje raz w roku oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, jednostki ds. kontroli ciągłej oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego. Ocena dokonywana jest w oparciu o:

- a) opinie i informacje otrzymywane od Komitetu Audytu;
- b) informacje otrzymywane od Zarządu;
- c) okresowe raporty jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, jednostki ds. kontroli ciągłej oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego;
- d) ustalenia dokonane przez biegłego rewidenta;
- e) ustalenia wynikające z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKiK, GIIF, UODO);
- f) istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne (np. BFG), jeżeli były wydane.

W ramach oceny adekwatności i skuteczności Funkcji kontroli, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę wypełnienie przez Zarząd następujących obowiązków:

- 1) Zaprojektowania, wprowadzenia oraz zapewnienia funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) Podejmowania działań mających na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli jak i z jednostką ds. kontroli ciągłej, jednostką ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostką ds. audytu wewnętrznego;
- 3) Ustanawiania kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz dokonywania ich okresowej weryfikacji;
- 4) Określenia rodzaju działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określonych środków naprawczych i dyscyplinujących uwzględniając skalę i charakter nieprawidłowości znaczących i krytycznych
- 5) Zapewniania niezależności jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego,
- 6) Zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jednostki ds. audytu wewnętrznego.